

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Standpuntbepaling van de Vlaamse Regering betreffende het ontwerp van wet tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer gecoördineerd op 16 maart 1968, wat het bevel tot betaling betreft

1. INHOUDELIJK

1 Inleiding:

Krachtens artikel 6, § 4, 3° van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen dienen de Gewestregeringen betrokken te worden bij de totstandkoming van de “reglementering betreffende het vervoer”.

2 Toelichting

2.1. Voorgeschiedenis

Op het huidige systeem van het bevel tot betalen, ingevoerd in de Wegverkeerswet met de wet van 22 april 2012 (artikel 65/1), wordt veel kritiek geuit. Niet in het minst door het College van Procureurs-generaal. Door de omslachtige procedure bleef het systeem dode letter:

“Gezien het aantal betalingen na voorstellen tot een verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom (VSBG) (ca. 150.000 betalingen op jaarbasis) lijkt het wenselijk om vóór de verzending van een bevel tot betalen een voorstel tot minnelijke schikking toe te zenden teneinde het aantal zaken te beperken waarvoor de meer omslachtige procedure van het bevel tot betalen opgestart moet worden.” (pagina 3 en 4 van de Omzendbrief nr. 4/2013 dd. 22.02.2013 van het College van Procureurs bij de Hoven van Beroep)

Sinds de invoering van het bevel tot betalen werden dan ook meermaals voorstellen tot wijziging van het bevel tot betalen gelanceerd.

Op 24 april 2015 werd op vraag van de federale overheid over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat het bevel tot betalen betreft, informeel overleg gepleegd tussen de gewesten en de federale overheid.

Dit voorontwerp van wet is gelijkaardig aan de thans voorliggende versie. In de Memorie van Toelichting werd vermeld dat het voorontwerp van wet werd aangepast aan het advies 55.458/4 van de Raad van State van 19 maart 2014. In dit advies wordt verwezen naar een eerder advies van de RvS nr. 51.602/1/V/-2/V (zie ook hieronder).

De Raad van State merkte in haar advies 51.602/1/V/-2/V op dat het niet wenselijk is dat de procureur des Konings het aanvankelijk bedrag dat werd aanvaard door de overtreder in het kader van een minnelijke regeling (in plaats van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid te betwisten) kan verhogen in een latere fase van de procedure, die niet op tegenspraak verloopt.

Dergelijke sanctie zou volgens de Raad van State beter tot haar recht komen in een sanctieregeling van administratieve aard dan in het kader van de procedure van onmiddellijke inning.

Met het voorliggend voorontwerp van wet wordt opnieuw gekozen om het bevel tot betalen te enten op de procedure van de onmiddellijke inning.

2.2. Context:

Het ontwerp van wetswijziging, zoals in de aanhef staat, werd door Federaal minister voor Justitie de heer Koen Geens bezorgd.

Overeenkomstig artikel 3 van het Protocol van 24 april 2001 tot regeling van de betrokkenheid van de Gewestregeringen, wordt gevraagd naar een advies van de Vlaamse Regering binnen een termijn van 30 kalenderdagen.

2.3. Algemene bespreking:

Het bevel tot betalen zal geïntegreerd worden in een nieuwe procedure voor de inning van de verkeersovertredingen, die in juni 2017 geïmplementeerd moet zijn.

2.4. Artikelsgewijze bespreking:

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel geeft aan welke aangelegenheid geregeld wordt.

Hoofdstuk 2 – Wijzigingen van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968

Artikel 2

§1. Met het bevel tot betalen wordt het bedrag van de toepasselijke geldsom verhoogd met 35%. In de Memorie bij het voorontwerp wordt toegelicht dat deze verhoging samen

moet worden gelezen met de geplande verhoging van het bedrag van de minnelijke schikking met 20%. Dit zou betekenen dat de oorspronkelijk te betalen geldboete effectief zou stijgen met 62%. ($120 \times 1,35 = 162$).

Nieuw is ook dat het bedrag van het bevel tot betalen desgevallend kan worden verhoogd met de bijdrage voor het bijzonder Fonds tot hulp voor de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de occasionele redders. Normaliter wordt dit Fonds gespijsd door de verplichte bijdrage bij een veroordeling tot een criminele of een correctionele straf uitgesproken door de rechter. Het argument dat het bedrag van het bevel tot betalen hoger dient te liggen dan het bedrag van de onmiddellijke inning en de minnelijke schikking is te begrijpen.

Het bevel tot betalen komt echter na verscheidene aanmaningen: een onmiddellijke inning, een herinnering, in principe wordt daarna overgegaan tot een minnelijke schikking eventueel met herinnering en dan pas zou, behoudens andere keuze van de procureur des Konings, overgegaan worden tot het bevel tot betalen. De keuze van de wetgever om het bevel tot betalen te plaatsen na de minnelijke schikking maakt de procedure terug zwaarder. Het bevel tot betalen wordt immers onmogelijk gemaakt na het niet betalen van de onmiddellijke inning, zoals nu het geval is. In onze buurlanden is men strenger en stijgt het percentage reeds met de eerste herinnering. Zo moet in Nederland 25 % meer betaald worden na een eerste herinnering en wordt het bedrag nogmaals met 50 % verhoogd als slechts na een tweede herinnering wordt betaald.

Het bevel tot betalen komt thans verplicht na het niet betalen van de onmiddellijke inning én de minnelijke schikking. De overtreder krijgt in voorliggend ontwerp slechts het bevel tot betalen bij een vijfde aanmaning.

Uit de Memorie van Toelichting bij het huidige voorontwerp zou kunnen worden afgeleid dat ook na het niet betalen van een onmiddellijke inning de procedure van het bevel tot betalen kan worden opgestart. Dit strookt echter niet met de bepaling: *“Wanneer zowel de in artikel 65, §1, bedoelde som als de in artikel 216bis, §1, van het Wetboek van Strafvordering bedoelde som niet binnen de bepaalde termijn worden betaald...”*

De opstart van de procedure van het bevel tot betalen blijft facultatief en wordt aan de procureur des Konings overgelaten.

§2 t.e.m. §9: De oorspronkelijke termijn van betaling van vijfenveertig dagen wordt ingekort tot dertig dagen.

Het beroep (nu: bezwaar) zal niet langer bij het parket kunnen worden ingediend maar zal bij de politierechtbank moeten worden ingesteld.

Belangrijk verschil met het huidige systeem is dat de overtreder of zijn advocaat het beroep moeten instellen.

Nog een opmerkelijk verschil met de eerdere versie van april 2015 is dat er tegen de beslissingen van de politierechtbank verzet kan worden aangetekend. Dit is hoogst eigenaardig gezien het beroep nu geacht wordt te worden ingesteld door de overtreder zelf en dat deze derhalve kennis moet hebben van de hangende beroepsprocedure. Beter zou zijn te bepalen dat het vonnis dat gewezen wordt, geacht wordt op tegenspraak te zijn zoals in de versie van april 2015.

Daarnaast rijst de bedenking dat de overtreder reeds vier maal de kans heeft verkregen om zijn bezwaren te uiten.

Na het verkrijgen van een uitvoerbare titel van het bevel tot betalen (lijst met de bevelen tot betalen die uitvoerbaar zijn verklaard door de procureur des Konings of de door hem aangestelde parketjurist) kan de Federale Overheidsdienst Financiën overgaan tot invordering van de verschuldigde geldsom.

§10: Bij gebrek aan invordering binnen een termijn van drie jaar moet de administratie dit meedelen aan de procureur des Konings en deze moet de overtreder onverwijld de schorsing opleggen tot besturen van een motorvoertuig.

De schorsing tot sturen kan met andere woorden pas worden opgelegd na een termijn van drie jaar te rekenen vanaf het uitvoerbaar verklaren van de lijst met de bevelen tot betalen.

Met de Raad van State in haar advies 55.458/4 van 19 maart 2014 moet worden opgemerkt dat deze termijn allesbehalve redelijk is. In het advies was dan nog sprake van een termijn van twee jaar:

“Het feit te moeten wachten, zoals zou kunnen worden opgemaakt uit de bespreking van paragraaf 6 van hetzelfde artikel, totdat de termijn van twee jaar verstreken is om vast te stellen dat de betrokken overtreder geen eigenaar – meer – is van een voertuig, en dan van ambtswege de betaling van de oorspronkelijk voorgestelde en aanvaarde som te vervangen door de schorsing van het recht om een motorvoertuig te besturen, zou bovendien moeilijk verenigbaar zijn met de naleving van het beginsel van de redelijke termijn. De bepaling dient te worden herzien in het licht van deze opmerking.”

We stellen ons de vraag van het nut van deze maatregelen na zo'n lange periode. Het is immers van belang dat de “straf” zo snel mogelijk volgt op het gepleegde “misdrijf”. Bovendien is het niet duidelijk wat er naast deze maatregel verder zal gebeuren. Wordt in dit geval niet automatisch overgegaan tot dagvaarding van de overtreder? Bij een verval van het recht tot sturen uitgesproken door de politierechtbank, kan teruggave van het rijbewijs afhankelijk gemaakt worden van psychologische en medische testen, nieuwe examens, in sommige gevallen zelfs verplicht. Zijn dergelijke maatregelen ook van toepassing op de schorsing? Deze fase van de strafprocedure dient verder uitgeklaard te worden.

Artikel 3:

Toevoeging van 68/1 aan artikel 68.

Normaliter is de rechtsvordering tot tenuitvoerlegging van een rechterlijke uitspraak onderworpen aan de tienjarige verjaringstermijn van artikel 2262bis, § 1, eerste lid BW. Hier wordt gekozen voor een 5-jarige termijn. Hoewel deze termijn korter is, blijft de bezorgdheid dat dit een behoorlijk lange termijn is tussen het plegen van de feiten en het daadwerkelijke gevolg dat aan de feiten wordt gegeven, net zoals we ook reeds geopperd hebben bij de mogelijkheid van schorsing tot sturen.

Hoofdstuk 3 – Wijziging van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, wat de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden betreft.

Artikel 4

Bovenop het bedrag opgenomen in het bevel tot betalen zal ook de bijdrage voor het bijzonder Fonds tot hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders verschuldigd gesteld worden.

Hoofdstuk 4 – Wijzigingen van de wet van 14 april 2011 houdende diverse bepalingen

Artikelen 5 t.e.m. 7

Dit hoofdstuk handelt over de verzameling van de gegevens betreffende het verval van het recht tot sturen, de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs en het tijdelijk rijverbod in de kruispuntbank (art. 6, 11^o) én de instanties die deze informatie moeten registreren in de kruispuntbank (art. 8,§3, 5^o,a betreft de Federale Overheidsdienst Justitie). De schorsing wordt hieraan toegevoegd.

Artikel 7 stelt dat de Koning de inwerkingtreding van deze wet bepaalt.

2.5 Algemene bedenkingen

Het bevel tot betalen is een systeem dat in het leven geroepen is om het geld naar aanleiding van verkeersovertredingen, dat niet betaald wordt via een onmiddellijke inning of minnelijke schikking, toch te kunnen innen. De termijn hiervoor bedraagt 5 jaar vanaf de uitvoerbaarheid van het bevel. Hoewel deze termijn korter is dan de tienjarige verjaringstermijn van artikel 2262bis, § 1, eerste lid BW blijft de bezorgdheid dat dit een lange termijn is tussen het plegen van de feiten en het daadwerkelijke gevolg dat aan de feiten wordt gegeven.

Ditzelfde geldt ook voor de schorsing van het rijbewijs. Het parket kan bij de onmogelijkheid tot uitvoeren van het bevel immers overgaan tot een schorsing van het rijbewijs. Deze schorsing tot sturen kan echter maar opgelegd worden na een termijn van drie jaar te rekenen vanaf het uitvoerbaar verklaren van het bevel tot betalen. De link met de overtreding is op dat moment ver zoek. Best is immers om de periode tussen de vaststelling van de overtreding en de bestraffing zo kort mogelijk te houden.

Deze termijnen lijken ons dan ook niet echt in lijn met de vermelding in de Memorie van Toelichting waarin gesteld wordt: *“Het bevel tot betalen houdt een snellere afhandelingsmogelijkheid in.”*

Het is niet 100% duidelijk wat na de schorsing tot sturen precies gebeurt. Wat is het verdere gevolg dan voor desbetreffende weggebruiker: volgt er dan ook een doorverwijzing naar de politierechtbank, worden er nog andere maatregelen aan gekoppeld of eindigt de procedure met deze schorsing?

Het verkeersveiligheidsbeleid heeft bovendien tot doel dat weggebruikers inzichten krijgen in de verkeersveiligheidsprincipes en zich daar ook naar gedragen. Hiervoor moeten we weggebruikers intrinsiek gaan motiveren. De geformuleerde aanpassingen in het huidige ontwerp sluiten niet echt aan op dit beleid (zoals lange periode van financiële invordering of vooraleer schorsing tot sturen ingaat) dat erop gericht is om weggebruikers tot inzicht en gedragsaanpassingen te brengen.

We begrijpen dat het bevel kan bijdragen tot een verlaging van de werklast binnen de politierechtbanken. In die zin kan het bijdragen aan de verkeersveiligheid, doordat ruimte en tijd vrijkomt voor de behandeling van ernstige verkeersinbreuken. Men moet wel

beducht zijn voor een verschuiving van werklust naar parketniveau en de Federale overheidsdienst Financiën die zal instaan voor de uitvoering van het bevel.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorstel van beslissing heeft weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, aangezien de ontvangsten van de sommen ingevorderd door middel van een bevel tot betalen eveneens begrepen zijn onder de ontvangsten van de onmiddellijke inningen en de minnelijke schikkingen, bedoeld in artikel 2bis van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Dit betekent bijgevolg dat de ontvangsten ingevorderd door middel van een bevel tot betalen die verband houden met de inbreuken op de reglementering inzake verkeersveiligheid, die krachtens artikel 6, § 1, XII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen tot de bevoegdheid van de gewesten behoren, aan de gewesten, volgens de plaats van overtreding, moeten worden doorgestort.

Met toepassing van art. 6§6 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2001 houdende regeling van de begrotingscontrole- en opmaak is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting niet vereist.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 19 december 2015.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Aangezien er geen sprake is van een regelgevend initiatief van de Vlaamse overheid, is er voor deze nota aan de Vlaamse Regering geen wetgevingstechnisch advies, taalkundig advies of Reguleringsimpactanalyse vereist.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar akkoord te verlenen aan het wetsontwerp, mits het ontwerp van wet, gezien ook de weerslag op de begroting van de Vlaamse gemeenschap als op de verkeersveiligheid in Vlaanderen mits wordt ingegaan op een aanpassing van de volgende aspecten:

- Het bevel tot betalen reeds kan worden gegeven na het niet betalen van de onmiddellijke inning.
- Een verzetsprocedure bij de politierechtbank wordt uitgesloten.
- De schorsing tot sturen sneller kan worden uitgesproken dan de voorliggende termijn van drie jaar.
- Duidelijkheid wordt verschaft wat de gevolgen zijn na de schorsing tot sturen.

2° de heer minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten deze beslissing ter kennis te brengen van de federale overheid.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn,

Ben Weyts